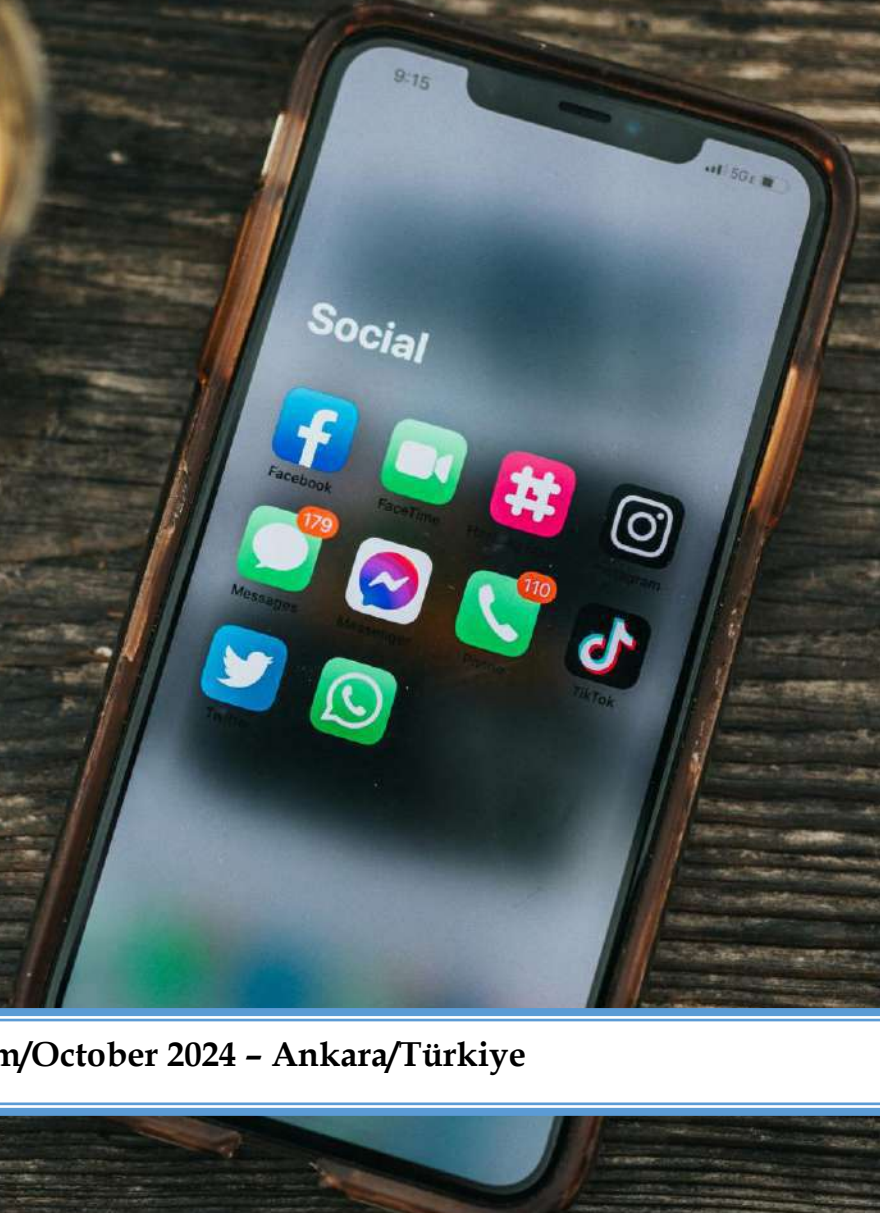

18. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metinleri
Book of Proceeding The 18th International Congress on Social Studies with Recent Research
كتاب المتون الكاملة للمؤتمر الدولي الثامن عشر للدراسات الاجتماعية والتاريخية والقانونية

Editörler - المحررون - Editors

Hatem Fahd Hno - Sami Baskın

08-11 Ekim/October 2024 - Ankara/Türkiye

ISBN: 978-625-98855-6-8

Yayımlanma Tarihi (Publishing Date): 12.10.2024

Yayınevi (Publishing House): Recent Academic Studies

18. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metinleri

كتاب المتون الكاملة للمؤتمر الدولي الثامن عشر للدراسات الاجتماعية والتاريخية والقانونية

Book of Proceeding 18th International Congress on Social Studies with Recent Research

Editörler: Hatem Fahd Hno, Sami Baskın

Kapak Resmi:

Arka Kapak Resmi:

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

1. Basım, Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)

210 x 297 mm

Kaynakça var, dizin yok.

ISBN 978-625-98855-6-8

1. Sosyal Bilimler 2. Kongreler ve toplantılar 3. Tam Metinler

PDF yayın

Yayımlanma adresi: <https://saybildercongress.com/social/>

Recent Academic Studies

Yeni Pazar Mh. Ali Okumuş Cad. Mevlana Sitesi A Blok – Çayeli / Rize

Kongre Onursal Başkanları - Honorary Presidents - الرؤساء الفخريون

Prof. Dr. İbrahim Özcoşar - Rector of Mardin Artuklu University, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet Naci Bostancı - Rector of Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye
Prof. Dr. Mounir Dhouib - Carthage University (Tunisie)

Düzenleme Kurulu / Organizing Board

Düzenleme Kurulu Başkanı - Head of the Organizing Board - رئيس اللجنة التحضيرية

Prof. Dr. Hüseyin Akyüz – Ankara Hacı Bayram Veli University, Türkiye

Düzenleme Kurulu Üyeleri / Members of the Organizing Board / اللجنة التحضيرية

Prof. Dr. Hatem Fahad Hanoo - University of Mosul – Iraq
Prof. Dr. Muhammad Matarna - Tafila Technical University - Jordan
Prof. Dr. Najem Dhaher – Carthage University - Tunisia
Prof. Dr. Ömer Bozkurt - Mardin Artuklu University - Türkiye
Prof. Dr. Raghad Abdul Karim Ahmed - University of Mosul – Iraq
Prof. Dr. Sid Ahmed Sufyan - University of Annaba – Algeria
Assoc. Prof. Dr. Gehan M. Anwar Deeb - October 6 University - Egypt
Assoc. Prof. Dr. Sami Baskın - Tokat Gaziosmanpaşa University - Türkiye
Dr. Esat Layek - Tokat Gaziosmanpaşa University - Türkiye
Dr. Said Assil - Regional Center for Education and Training Professions – Morocco
Dr. Yasser Ahmad – University of Bahrain – Bahrain
Assistant Teacher Firas Talal Ghazal Yahya - University of Mosul – Iraq
Assistant Teacher Luqman Saeed Ibrahim - University of Mosul – Iraq

Üniversite Tarafından Bu Kongre İçin Görevlendirilmiş Düzenleme Kurulu Üyesi*

Prof. Dr. Ömer Bozkurt - Mardin Artuklu University, Türkiye

Değerlendirme Kurulu Başkanı - Head of The Evaluation Board - رئيس اللجنة العلمية

Prof. Dr. Hatem Fahad Hanoo - University of Mosul – Iraq

Değerlendirme Kurulu - Evaluation Board - اللجنة العلمية

- Prof. Dr. Abdul Rahman bin Omar bin Ahmed Al-Madkhali - Jazan University – Saudi Arabia
- Prof. Dr. Abdussamed Yeşildağ – Kırıkkale University – Türkiye
- Prof. Dr. Aggo Ali - Batna University 1- Algeria
- Prof. Dr. Ali Muhammad al-Ahmar - University of Maiduguri – Nigeria
- Prof. Dr. Belhadry Loufa - University of Abdelhamid Ben Badis, Mostaganem – Algeria
- Prof. Dr. Birgül Bozkurt - Mardin Artuklu University – Türkiye
- Prof. Dr. Boukhal Lakhdar - Salehi University Center – Algeria
- Prof. Dr. Fatih Koca – Ankara University – Türkiye
- Prof. Dr. Gehan M. Anwar Deeb - October 6 University – Egypt
- Prof. Dr. Hatem Fahad Hanoo - University of Mosul – Iraq
- Prof. Dr. Hatice Demirbaş - Ankara Hacı bayram Veli University – Türkiye
- Prof. Dr. Hayat Kuttub - M'sila University – Algeria
- Prof. Dr. MA Hebin - Northwest Minzu University - P. R. China
- Prof. Dr. Mohamded Mohy El Din Ahmed - Minya University, Egypt
- Prof. Dr. Mujeebur Rahman - Jawaharlal Nehru University – India
- Prof. Dr. Omayma Ghanem Zidan - Egyptian cultural advisor in China – Egypt
- Prof. Dr. Ömer Bozkurt - Mardin Artuklu University – Türkiye
- Prof. Dr. Raghad Abdul Karim Ahmed - University of Mosul – Iraq
- Prof. Dr. Ramazan Armağan - Süleyman Demirel University – Türkiye
- Prof. Dr. Shereif Abu El Makarem - The Higher Institute of Languages in El Mansoura – Egypt
- Prof. Dr. Sherine El Shoura - Benha University – Egypt
- Prof. Dr. Şinasi Akdemir – Çukurova University – Türkiye
- Prof. Dr. Uğur Özgöker – İstanbul Arel University – Türkiye
- Prof. Dr. Yehia Kamel - Suez Canal University – Egypt
- Assoc. Prof. Dr. Mustafa Cora – Ankara Hacı Bayram University – Türkiye
- Assoc. Prof. Dr. Talip Ayar – Ankara Hacı Bayram University – Türkiye
- Assoc. Prof. Dr. Serbülend Arpa – Ankara Yıldırım Beyazıt University – Türkiye
- Dr. Ahmed Muhammad Qadan - Al-Qasimi Academy - Palestine
- Dr. Ali bin Munawer bin Rada Al-Juhani - Tabuk University - Saudi Arabia
- Dr. Ali Hamza Abbas - University of Mosul - Iraq
- Dr. Ali Najm Abdullah Al Fayadh - University of Baghdad - Iraq
- Dr. Bahia Ben Sagheer - Université Abdelhamid Mehri Constantine 2- Algeria
- Dr. Faysal Arpağuş – Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye
- Dr. Hana Salem Zayaa - University of Mosul - Iraq
- Dr. Hasan Turgut - T.C. Cumhurbaşkanlığı Diyanet İşleri Başkanlığı – Türkiye
- Dr. Hassan Kassab - Ibn Zohr University, Agadir – Morocco
- Dr. Hawazin Tariq Yousef - University of Mosul - Iraq
- Dr. İsmail Öztürk - Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye
- Dr. Kerkour Mohamed - Tissemsilt University – Algeria
- Dr. Khanzad Sabah Mohiuddin - University of Salahaddin - Iraq
- Dr. Leqaa Khalil Ismail - Nineveh Education Directorate Al Marifa Girls School - Iraq
- Dr. Majed Abdel Aziz Al-Khawaja - University of Jordan – Jordan
- Dr. Meryem Almansouri - Zayed University – Jordan
- Dr. Moaz Abdul Latif Al-Nayef - Zayed University. Abu Dhabi - United Arab Emirates
- Dr. Mohamed Adel Amtareed - Libya
- Dr. Mohamed Faridi - Hassan I University, Settat – Morocco
- Dr. Mostafa Yahya, University Center of Nour El-Bashir El-Beidh – Algeria

Dr. Mubarak Saad Al-Ghariani - Libyan Authority for Scientific Research, Ministry of Higher Education and Scientific Research - Libya.
Dr. Mustafa Hashem Abdel Aziz - University of Mosul - Iraq
Dr. Najla Sweid Ibrahim Saleh - Open College of Education Al Karkh Study Center - Iraq
Dr. Noha Ahmed Mohammed - University of Mosul - Iraq
Dr. Nur Thani - Bayero University, Kano - Nigeria
Dr. Osama Muhammad Salous - Al-Istiqlal University - Palestine
Dr. Sahra Khmeili - University of Badji Mokhtar, Annaba - Algeria
Dr. Salem bin Ahmed bin Rashid - Al Musalhi University of the East Sultanate of Oman - Oman
Dr. Sarhank Salahuddin Saleh - Diwan of the Ministry of Endowments and Religious Affairs Kurdistan Region of Iraq - Iraq
Dr. Sherin Samir - October 6 University - Egypt
Dr. Şaban Banaz - Tokat Gaziosmanpaşa University - Türkiye
Dr. Tawfiq Abubakar - University of Bayero - Kano - Nigeria
Dr. Venus Mitham Ali - University of Al Mustansiriya - Iraq
Dr. Wessam Khairi Morsi - British University in Egypt (BUE) - Egypt
Dr. Yasia Selima - Higher National School of Political Sciences - Algeria
Dr. Yasser Ahmed Juma - Bahrain
Dr. Zahia Souissi - Higher School of Teachers Bouzareah - Sheikh Ben Mohamed Brahimi El Meili Algerian
Dr. Zobayer Ahmed - International Islamic University Chittagong - Bangladesh
Hazem Jassim Dr. Wathiqa - Baghdad Education Directorate First Karkh Education - Iraq
Teacher Hiba Abdelillah Younis Khalil - University of Mosul - Iraq
Lecturer Hadi Esmer - Tokat Gaziosmanpaşa University - Türkiye

Sekreteryä - Secretariat - سكرتريا

Dinçer Bektaş

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : E-61509119-209.01-144090
Konu : Görevlendirme

24/05/2024

Sayın Prof.Dr. Ömer BOZKURT

Saybilder Congress Days etkinliği kapsamında düzenlenen aşağıdaki kongre/sempozyumlarda Üniversitemizin sağladığı akademik destek kapsamında etkinliklerin düzenleme kurulunda bulunmak üzere üniversitenin akademisyen temsilcisi olarak görevlendirilmiş bulunmaktasınız.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

18. Uluslararası Dil, Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Kongresi (DEKAK):
<https://saybildercongress.com/>

18. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi: <https://saybildercongress.com/>

18. Uluslararası Eğitim Camiası Sempozyumu: <https://saybildercongress.com/>

6. Sürdürülebilir Kalkınma ve Uzay Araştırmaları Kongresi: <https://saybildercongress.com/>

Tarih: 07-12 Ekim 2024
Yer: Ankara

Prof.Dr. Reşit YILDIZ
Rektör V.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BS5BDCBURC Pin Kodu :77682

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/mardin-artuklu-universitesi-ebys>

Adres:Mardin Artuklu Üniversitesi, Yenişehir Yerleşkesi Diyarbakır Yolu üzeri PK.47200
Artuklu/Mardin
Telefon:4822134002 Faks:4822134004
Web:www.artuklu.edu.tr

Bilgi için: Zekeriya Yersiz
Unvanı: Bilgisayar İşletmeni
Tel No: 1017

ÖN SÖZ

18. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi, 08-11 Ekim 2024 tarihlerinde Ankara'da gerçekleşecektir. Bu kongre, Saybilder Topluluğunun organizasyonunda ve başta Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Carthage University olmak üzere çeşitli yükseköğretim kurumlarının ilmi desteği ile düzenlenmektedir. Kongreye 6 farklı ülkeden davetli konuşmacı davet edilmiştir. Aynı zamanda Türkçe, İngilizce ve Arapça duyurular yapılarak bilim insanlarına çağrıda bulunulmuştur. Bu çağrılar sonrasında Türkiye hariç 12 farklı ülkeden (Birleşik Arap Emirlikleri, Cezayir, Fas, Irak, Katar, Kazakistan, Libya, Mısır, Suudi Arabistan Krallığı, Tunus, Umman, Ürdün) sözlü bildiri kongre programına dâhil edilmiştir. Tüm bildiriler kör hakemlik sürecinden geçirildikten sonra sunuma kabul veya reddi gerçekleştirilmiştir. Bu süreç içerisinde bildirilerin önemli bir kısmına hakemlerden düzeltme talebi gelmiştir. Hakemler tarafından talep edilen düzeltmelerin yapılıp yapılmadığı da özenle kontrol edilmiş ve düzeltmelerden sonra kabul mektupları düzenlenerek yazarlarına gönderilmiştir.

Başvuru süreci sonucunda 73'ü Türk bilim insanları tarafından ve 77'si farklı ülkelerden katılan bilim insanları tarafından hazırlanmış toplam 150 bildiri sözlü sunuma uygun bulunmuştur. Bu kitapta kongrede sunulan bildirilere ait tam metinler yer almaktadır.

Kongrenin bilim insanları arasındaki iletişimi kuvvetlendirmesini, bilgi alışverişini arttırmasını, ortak çalışma zeminlerini oluşturmasını, milletimize, insanlığa ve bilgiyle amel edenlere faydalı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Hüseyin Akyüz
Düzenleme Kurulu Başkanı

مقدمة

يسرنا أن نقدم لكم هذا الكتاب الذي يضم مجموعة الأبحاث الكاملة التي قُدمت خلال فعاليات المؤتمر الدولي الثامن عشر للدراسات الاجتماعية والتاريخية والقانونية، الذي عُقد في العاصمة التركية أنقرة خلال الفترة من 8 إلى 11 أكتوبر. كان هذا المؤتمر فرصة مميزة لتبادل الأفكار والمعرفة بين نخبة من الباحثين والأكاديميين المتخصصين في مجالات الدراسات الاجتماعية والتاريخية والقانونية، حيث تميز بالتنوع الفكري والتخصصي الذي يعكس تطور هذه المجالات الحيوية.

شهد المؤتمر مشاركات واسعة من باحثين من مختلف الجامعات والمؤسسات العلمية حول العالم، وأسهم في مناقشة العديد من القضايا المحورية التي تتعلق بالتحديات الاجتماعية والقانونية التي تواجه المجتمعات المعاصرة. كما تناولت الأبحاث المقدمة مواضيع تتعلق بالتاريخ وارتباطه بتشكيل البنى الاجتماعية والقانونية في الحاضر، مما أضفى بعداً تحليلياً معمقاً على المناقشات العلمية.

إن هذا الكتاب يضم بين دفتيه نتاج جهود بحثية متميزة أسهمت في تقديم رؤى نقدية ومعرفية حول قضايا متشابكة ومعقدة، مع السعي إلى تقديم حلول مستدامة للتحديات القانونية والاجتماعية القائمة. ولعل هذا التنوع في الأبحاث يعكس مدى أهمية المؤتمر في تعزيز التفاهم العلمي وتوسيع آفاق الحوار الأكاديمي بين الباحثين في مختلف التخصصات. نتمنى أن يجد القارئ في هذا الكتاب إضافة قيمة إلى المعرفة العلمية، وأن يساهم في تطوير الدراسات الاجتماعية والتاريخية والقانونية بما يعزز التقدم الفكري والاجتماعي للمجتمعات.

أنقرة – 2024/10/12

رئيس المؤتمر

İçindekiler - فهرس - Contents

نظرية الإيثار في سورة الحشر (الآية التاسعة) من خلال كتاب أحكام القرآن لأبي بكر محمد بن عبد الله المعروف بابن العربي المالكي	
ت 543هـ.....1	
د. مريم المنصوري	
د. معاذ الناييف	
كتاب تلخيص مجمع الآداب في مُعجم الألقاب مصدراً لدراسة تراجم موصلية	15
أ.م.د. حنان عبد الخالق علي السبعوي	
مشكلة الموصل والتنافس الدولي على منابعها النفطية	34
أ. م. د. عيدان شبيب سليم الصباحي	
علاقة مكة الخارجية ببعض القبائل العربية في شبه الجزيرة العربية	52
أ. م. د. واثقه حازم جاسم محمد	
واقع استخدام برنامج الرزم الإحصائية (SPSS) في بحوث التخرج لدى طلبة علم النفس دراسة ميدانية بجامعة معسكر/الجزائر.....	73
د. مختار بوفرة	
د.يوسف لعجيلات	
د.عبد الوهاب بن موسى	

84.....علاقة ولاية الموصل بالخلفاء العباسيين: مالك بن طوق التغلبي (ت...259هـ/...873م) أمودحاً.

أ.م.د. هدى ياسين الدباغ

103.....فتح الموصل في زمن الخليفة عمر بن الخطاب (رض).....

أ.د. ميسون ذنون عبد الرزاق العبايجي

112.....تجريم نشر الأسرار الوظيفية عبر مواقع التواصل الاجتماعي.....

د. كشاو معروف سيده

د. مريم محمد أحمد

123.....الألعاب الرياضية في التراث الاسلامي.....

د. فاطمة مريزق. أبوشقال

The Image of Heaven in the Public Imagination through Al-Ma'arri's Epistle of Forgiveness
(Risalah al-ghufuran) 144

Dr. Öğretim Üyesi Esat Layek

161.....موقف إدارتي الرئيس بيل كلينتون وجورج بوش الابن من الملف النووي الليبي (1993-2003).....

م.د. احمد سلطان عطية الحفاجي

- الإعلام الأمريكي الموجه الناطق باللغة العربية ودوره في نشر المفاهيم السياسية الأمريكية 2001_2012 (إذاعة سوا _ قناة
الحرّة الفضائية) إنموذجاً.....174.....
م. د. أحمد شكير محل جاسم الخفاجي
- المقاومة اليونانية للاحتلال الألماني - الإيطالي 1941 - 1944.....192.....
م. د. أكرم جمعة صالح حسين
- الإدارة المغولية (1) الأيلخانية في إقليم آذربيجان (2) 617- 736 هـ/ 1219- 1335م.....206.....
أ.م. د. سلمان محمد خضر
- الحركات والثورات في عهد الخليفة المعتضد بالله (279-289 هـ / 892-902 م).....231.....
م. اسماعيل محمد علي جاموس الجبوري
- الحجابه في الهند خلال عصري الممالك والخليجين (602-720 هـ/ 1206-1321م).....243.....
أ. م. د. لقاء خليل اسماعيل يحيى الغزالي
- السياسة الخارجية الأمريكية تجاه تونس 2011 - 2020.....265.....
أ. م. د. فارس تركي محمود

الظواهر الطبيعية في بلاد المغرب الاسلامي من خلال كتاب الانيس المطرب بروض القرطاس لأبن أبي زرع الفاسي 283

م. د. نهى احمد محمد

الاستاذ الدكتور سيار كوكب علي الجميل دراسة في سيرته العلمية 302

أ. م. د. عروبة جميل محمود

العمارة المدنية في عهد الأمير نصر بن أحمد بن إسماعيل الساماني (301 - 331 هـ / 941 - 934 م) 314

أ. د. حاتم فهد هنو

العملة النقدية في عهد الخليفة العباسي المتوكل على الله (232-247 هـ / 847-861 م) 336

م. د. رواء محمد علي قاسم جرجيس العكيدي

التكوينات القبلية لشعب المغول ومناطق انتشارهم في منغوليا قبيل تكوين امبراطوريتهم سنة 603 هـ / 1205 م 351

أ. د. رغد عبد الكريم النجار

الصراع البحري العثماني بين ١٥٧٠-١٥٧٣ م 367

م. د. حسين علي ولي عبد الله العبيدي

رواد علم المسكوكات في العراق 381

م. م. عبير احمد جاسم

الموقف الأمريكي من الازمة السياسية الجزائرية 1992-1999.....394

م.م. سندس ايوب طه

الحماية الدولية للاطفال من الاستغلال في النزاعات المسلحة _دراسة تحليلية.....412

م. شيماء جمال محمد

الحماية الموضوعية والإجرائية للعامل من الفصل التعسفي وأثره في التنمية المستدامة-دراسة مقارنة بين القانون العماني والسعودي 437

د. ثابت بن سعيد الحميدي

السياسة البريطانية آتجاه جمهورية اليمن الديمقراطية الشعبية 1979-1990.....447

المدرس المساعد: مريم عباس حسين

التنظيم القانوني للإدخال والتدخل في الخصومة وتأصيلها الشرعي "دراسة مقارنة".....463

د. سالم بن أحمد بن راشد المصلحي

أثر مهارات القائد الاستراتيجي في تعزيز السلوك الابداعي دراسة تحليلية لآراء عينة من العاملين في قسم النشاطات الطلابية في

جامعة الموصل 474

نورا عزيز فتاح

- 489.....الحركات والثورات في عهد الخليفة المعتضد بالله (279-289 هـ / 892-902 م).....
م. اسماعيل محمد علي جاموس الجبوري
- 500.....المحاولات الأولى للعراقيين في قراءة الكتابات المسماة.....
أ. م. د. ياسر جابر خليل
- 508.....الوجود الفرنسي في الشمال الأمريكي 1600 – 1763 بالأستناد الى سجلات الكنيسة الكاثوليكية.....
د. هوازن طارق يوسف
- 526.....دور الأمم المتحدة في مكافحة المخدرات.....
د. سهى حميد سليم الجمعية
المحامية / اسماء صالح علي
- 543.....التحكيم التجاري الإلكتروني الطارئ وحل النزاع بين الشركات.....
أ. م. د. بسمان نواف فتحي الراشدي
- 564.....موقف الصحافة العراقية من أحداث ايلول 1970 في الاردن.....
م. م. سارة كمال جسام
م. م. مروة ابراهيم مصطفى
- 579.....تعليقات الحواشي (التذييل) في النصوص المسماة المعجمية.....
أ. م. د. احمد ميسر فاضل العنزي

- 596.....دواعي الهجرة بين الحاضر والماضي في ضوء القرآن الكريم
م. د. جنان قاسم محمد
- 608.....نظرية الحق وتطبيقاتها في تاريخ الفكر الاسلامي والفكر القانوني (دراسة مقارنة)
أ. م. د. حسين صالح الربيعي
- 620.....نظرية الحق وتطبيقاتها في تاريخ الفكر الاسلامي والفكر القانوني (دراسة مقارنة)
أ. م. د. حسين صالح الربيعي
- 632.....الإسلام السياسي بالمغرب بين التمدد والانكماش: قراءة في تجربة حزب "العدالة والتنمية"
محمد موفيد
- 643.....المناهج التاريخية: دراسة تطبيقية
د. محمد مصطفى أفقير
- 665.....الرايات والألوية والشعارات إلى نهاية العصر العباسي مدلولاتها ومضامينها
د. نوال بنت فرحان محمد الخالدي
- 689.....جهود الإمام المقري (المتوفى 758هـ) في خدمة المذهب المالكي من خلال كتابه "عمل من طب لمن حب"
أ.د. حياة كتاب
ط.د. سعيدة عكسه

Modern Dünyanın Kötülük Probleminin Kaynağı Olarak Medya.....702

Doç. Dr. Ali Yıldırım

Simülasyon ve Dijital İkiz Kavramının Dijital Yönetimle Paradoksal İlişkisi 713

Öğr. Gör. Dr. Naci Atalay Davutoğlu

Carry Trade Türkiye için Tehdit mi Fırsat mı? Teorik ve Ampirik Analiz 724

Prof. Dr. Utku Altunöz

Çevrim İçi Kumar Bağımlılığı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi 736

Psikolog Dicle Adıgüzel

Dr. Öğretim Üyesi Naif Ergün

Dijital Yönetim ve Bilgi Çağının Yakınsal İlişkisi 747

Öğr. Gör. Dr. Naci Atalay Davutoğlu

Ebû Vâkıd el-Leysî'nin Hayatı ve el-Kutubu's-Sitte'de Yer Alan Hadis Rivâyetleri Üzerine
Bir Araştırma 756

Doç. Dr. Erdoğan Köycü

Uzman Eymen Hıdır

Gazze Nasıl Gıda Çölüne Dönüştürüldü?.....769

Doç. Dr. Hülya Yiğit Özudoğru

Yükseköğretimde Modernleşme Projesi Olarak Dârülfünûn 780

Doç. Dr. Halil İbrahim Çelik

Hasan e-Bennâ'nın Muhtasar Hadîs Usûlü Adlı Eserinde Hadis İstılahlarına Dair
Değerlendirmelerine Bir Bakış.....795

Doç. Dr. Erdoğan Köycü

The Distributional Consequences of Globalization: A Nonlinear Analysis of Canada's
Economic, Social, and Political Dimensions 808

Assoc. Prof. Dr. Kemal Erkişi

The Impact of Socio-Economic Factors on Air Quality: The Case of China 819

Assoc. Prof. Dr. Kemal Erkişi

Kent Yoksulluğu ve Kadın 831

Öğr. Gör. Dr. Talha Turhan

Doktora Öğrencisi Duygu Karakaş Aydın

İranlı Bir Âlim: Molla Muhammed Bakır Balekî (1897-1972) ve el-Mantık'ul-mehdevî Adlı Eseri* 847

Doktora Öğrencisi Gülistan Güvener

Sâmânî Emirlerinden Nasr b. Ahmed ile Oğlu Nuh b. Nasr'ın Bâtınîler'le İlişkisi 858

Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Keskin

Osmanlı Ceza Muhakemesi Hukukunda Seri Yargılama 874

Prof. Dr. Ömer Menekşe

Milli Fabrika Formu Çerçevesinde Paşabahçe Şişecam'ın İlk Yıllarında İşgücü ve Çalışma Koşulları.....893

Prof. Dr. Hatice Özutku

Doktora Öğrencisi Okşan Algur

Peygamberimizin (S.A.S.) Aile ve Yakınları İle Olan İletişimi.....901

Doç. Dr. Erdoğan Köycü

Peygamberimizin (S.A.S.) Bireylerle Olan İletişimi 913

Doç. Dr. Erdoğan Köycü

Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşegül Küçükdeniz

Nontraditional Diplomacy- Environmental Diplomacy Initiatives of China in Central Asia	921
--	-----

Ph.D Sharifa Giritlioglu

İtalya'nın Turizm Politikası ve Grosseto Destinasyonu.....	934
--	-----

Prof. Dr. Sibel Mehter Aykın

Bir Esbâb-ı Nüzûl Çalışması: Ehl-i Kitab'ın Sebeb-i Nüzûle Konu Olduğu Âyetler (Vâhidî'nin <i>Esbâbü nüzûli'l-Kur'ân</i> 'ı Bağlamında).....	950
---	-----

Doç. Dr. Nurdoğan Türk

İslam Hukukunda Hak ve İnhiraf Bağlamında Cinsiyet Kimliği Söylemi	966
--	-----

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman Şahin

Türkiye'de Yerel Yönetim Bakanlığı Denemeleri ve Bakanlığın Önemi.....	980
--	-----

Uzman Handan Yılmaz

Varoluşsal Olarak Ölüme Yaklaşım ve Mutluluk İlişkisi	988
---	-----

Doktora Öğrencisi Nazire Çakıröz

Kur'ân-ı Kerim'in Bilimsel Mucizeleri	996
---	-----

Yüksek Lisans Öğrencisi Zehra Beker

Din Anlatımının Semboller Üzerinden Sinemaya Aktarımı: Yeşil Yol Örneği.....	1003
Dr. Öğr. Üyesi Faysal Arpaguş	
Toksik Liderlik: Scopus Veri Tabanına Dayalı Bir Bibliyometrik Analiz	1008
Doç. Dr. Ercan Yavuz	
Yüksek Lisans Öğrencisi Edanur Varilci	
Türkiye’de Enflasyonun Markov Rejim Değişim Modeli ile Değerlendirilmesi	1020
Öğr. Gör. Dr. Yaşar Turna	
Uluslararası Sistemde Devletin Dönüşümü: Siyasi Tarihçilikten Tarihsel Sosyolojiye	1027
Beyza Yılmaz Sönmez	
Câhiliye’den İslâm’a Hac (Bir İbadetin Geçirdiği Değişim ve Dönüşüm)	1035
Doç. Dr. Mustafa Necati Barış	
Expat Tasarımcıların Eklektik Yaklaşımları	1045
Dr. Evrim Kabukcu	
Edib Ahmed Yükneki’nin Atebetü’l-Hakâyık İsimli Eserinde Kur’an Âyetlerinden İktibaslar	1054
Doç. Dr. Faruk Görgülü	
Göçün Moda Hikâyeleri: Masa Mara Koleksiyonları	1070
Dr. Evrim Kabukcu	
Kuşaklara göre Akademisyenlerin Metaverse Kaygı Düzeyleri.....	1079
Doç. Dr. Esra Gökçen Kaygısız	
Doç. Dr. Mustafa Özkan	
Kentlerde İklim Değişikliğinin Etkilerini Azaltma ve Uyum Sağlama Önerileri	1097
Öğr.Gör.Dr. Nihal Gökçe	

Recent Developments in Central Bank Digital Currency Projects: Quo Vadis?.....	1103
Prof. Dr. Ali Polat	
6360 Sayılı Kanun'un Büyükşehir Belediye Başkanlığı Seçimlerine Etkisi.....	1113
Öğr. Gör. Dr. R. Kıvanç Arslan	
Sührevrdî'de İnsan Tasavvuru.....	1128
Doktora Öğrencisi Sema Güler	
Fuar Organizasyonu Çalışanlarında İş Doyumu: Türkiye ve Almanya'da Çalışanlara Yönelik Bir Karşılaştırma	1136
Bilim Uzmanı Hasan Kayacık	
Doç. Dr. Erkan Taşkiran	
Kamu Sağlık İşletmelerinin Sağlık Turizmine Yönelik Çalışmaları Üzerine Bir Değerlendirme	1154
Dr. Emin Kaya	
6360 Sayılı Kanun'un Süreç Analizi Çerçevesinde Uygulama Evresi.....	1165
Öğr. Gör. Dr. R. Kıvanç Arslan	
Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı, Beş Boyutlu İyi Oluş Modeli ve Akademik Yaşam Doyumlarının İncelenmesi	1173
Psikolog Merve Kalaycı	
Dr. Öğr. Üyesi Elvan Kiremitçi Canıöz	
Türk Siyasetinin Parıldayan Yüzü: Nezihe Muhittin	1200
Doç. Dr. Yonca Altındal	

Çağdaş Dönemde Kur'ân-ı Kerim'i Anlama Çabaları..... 1236

Dr. Öğretim Üyesi İsmail Öztürk

İklim Değişikliği Temelli Fiyat Baskısı: "İklimflasyon" Kavramı Üzerine Bir
Değerlendirme 1247

Doç. Dr. Mehmet Bölükbaş

Türkiye'de Para Politikaları Ve Enflasyon Gelişmeleri: 2020-2024 Dönemi Üzerine Bir
İnceleme 1256

Doç. Dr. Mehmet Bölükbaş

Üniversite Öğrencileri Hangi Uluslararası Konuları Neden Takip Ediyorlar? 1266

Doç. Dr. Sami Baskın

Spor Yapan Ve Yapmayan Bireylerde Depresyon Ve Duygusal Zekâ..... 1276

Dr. Öğr. Üyesi Murat Sarıkabak

Doç. Dr. Ender Eyuboğlu

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Kemal Aydın

Araş. Gör. Mert Ayrancı

Farklı Duygusal Zekâ Düzeylerine Sahip Bireylerin Yerel Yönetimlerin Spor
Hizmetlerine Yönelik Algıları 1284

Dr. Öğr. Üyesi Murat Sarıkabak

Doç. Dr. Ender Eyuboğlu

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Kemal Aydın

Araş. Gör. Mert Ayrancı

Kbrn Felaketlerinin Psikolojik Etkileri Ve Koruyucu-Önleyici Müdahaleler 1295

Araş. Gör. Büşra Tuna

Prof. Dr. Hatice Demirbaş

Vahiy Kültürü Işığında Toplumsal Birlik/Vahdet Anlayışı..... 1304

Doç. Dr. Mustafa Cora

TFF 1. Liginde Yer Alan Bir Futbol Takımının Maç Performansının GPS ile İncelenmesi
..... 1322

Prof. Dr. Cem Sinan Aslan

Doç. Dr. Ender Eyuboğlu

Doç. Dr. İzzet Karakulak

Profesyonel Bir Futbol Takımının Alt Ekstremitte Kuvvet Özellikleri ile Yo-Yo IRT I Test Sonuçları Arasındaki İlişki 1329

Doç. Dr. Ender Eyuboğlu

Prof. Dr. Cem Sinan Aslan

Ragbi Oyuncularının Dinlenik ve Performans Sonrası Statik ve Dinamik Dengelerinin Karşılaştırılması..... 1335

Doç. Dr. Ender Eyuboğlu

Prof. Dr. Cem Sinan Aslan

Yüksek Lisans Öğrencisi Yusuf Kozoğlu

Sedanter ya da Aktif Yaşam Tarzı ile Baş Önde Postür İlişkisi 1341

Işıl Çelik

Prof. Dr. Cem Sinan Aslan

Doç. Dr. Ender Eyuboğlu

Üniversite Öğrencileri Hangi Uluslararası Konuları Neden Takip Ediyorlar?

Doç. Dr. Sami Baskın

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin hangi uluslararası konulara ilgi duyduğu ve bu ilgilerinin altında yatan nedenlere odaklanılmıştır. Bunun için Türkçe Eğitimi alanında lisans eğitimine devam eden kız öğrencilerin uluslararası haberleri takip etme alışkanlıkları incelenmiştir. Çalışmada, öğretmenlerin, dolayısıyla geleceğin öğretmenlerinin, bilgi aktarmakla birlikte toplumu var olan gelişmelerden haberdar etmek, her bir bireyi iyi bir medya okuryazarı olarak yetiştirmek gibi görevleri olduğu var sayılmıştır. Bu yüzden söz konusu öğrenme çıktılarını oluşturabilmeleri için kendilerinin de bunlar donanmış, ulusal ve uluslararası gelişmeleri takip eden birer öğretmen adayı olması gerekir.

Araştırmaya gönüllü olarak katılan 35 öğrenciden görüşmeler yoluyla veriler toplanmış, sonra bu veriler nitel veri işleme biçimleri göz önünde bulundurularak tema, kategori ve kodlar biçiminde tasnif edilerek yorumlanmıştır. Elde edilen verilere göre kız öğrencilerin dünyada öne çıkan haberleri genellikle takip ettikleri görülmüştür. Özellikle Ukrayna-Rusya Savaşı, İsrail-Filistin Savaşı, Ekonomi gibi konuları öne çıkmıştır. Öğrenciler bu konuları genellikle kişisel ilgi ve meraktan dolayı takip etmektedir. Öğrenciler genellikle uluslararası haberleri sosyal medya platformları, çeşitli haber uygulamaları veya web sitelerini izleyerek öğrenmektedir. Ancak televizyon ve radyo gibi geleneksel medya araçları da henüz tamamıyla yok olmamıştır. Dönem dönem onlara da başvurmaktadır.

Anahtar kelimeler: üniversiteli kız öğrenciler, uluslararası haberler, haber izlemenin önemi.

Which International Topics Do University Students Follow and Why?

This study focuses on which international topics university students are interested in and the reasons underlying these interests. Specifically, it examines the habits of female students majoring in Turkish Education in following international news. The study assumes that teachers, and thus future teachers, not only convey information but also have responsibilities such as keeping society informed about current developments, raising national awareness, and educating individuals to become competent media literates. For these educational outcomes to be achieved, prospective teachers themselves need to be equipped with the ability to follow and interpret both national and international developments effectively.

Data for this study were collected through interviews with 35 voluntarily participating students. The qualitative data were then processed and categorized into themes, categories, and codes for interpretation. The findings revealed that female students generally follow prominent global news. Topics such as the Ukraine-Russia War, the Israel-Palestine War, and economic issues stood out. Students tend to follow these topics out of personal interest and curiosity. They typically access international news through social media platforms, various news apps, or websites. However, traditional media tools such as television and radio have not completely disappeared, as students occasionally refer to these sources as well.

Keywords: female university students, international news, importance of news consumption

Giriş

Haberleri düzenli olarak takip etmek; bireylerin toplumsal, ekonomik ve politik gelişmelerden haberdar olmalarını sağlayarak bilinçli kararlar almalarına ve demokratik süreçlere etkin katılım göstermelerine yardımcı olur. Yani haberleri düzenli olarak takip etmek, bireylerin sadece güncel olaylardan haberdar olmasını değil, aynı zamanda topluma daha bilinçli bir şekilde katkıda bulunmalarını sağlar. Özellikle, toplumun kalkınması ve sürdürülebilir bir geleceğin inşa edilmesi açısından kritik bir role sahip olan öğretmenler, sadece bilgiyi aktaran kişi olmaktan çıkıp öğrencilerini hayata hazırlayan birer rehber ve rol model olmalıdır. Bu yüzden onlar, güncel gelişmeleri düzenli olarak takip etmeli ve eğitim süreçlerine bilginin yanında öğrencilerin toplumsal olaylara duyarlılığını artırarak katkıda bulunmalıdır. Haberler bu noktada öğretmenlere şu konularda önemli avantajlar gereklidir:

Güncel Bilgilerle Eğitimi Zenginleştirme: Haberleri takip eden öğretmenler, ders içeriklerini güncel olaylarla ilişkilendirerek daha anlamlı ve ilgi çekici bir hale getirebilir. Örneğin sosyal bilgiler veya tarih derslerinde gündemdeki olaylara değinmek, öğrencilerin konuyu daha iyi kavramalarına yardımcı olabilir. Haberlerde yer alan bir doğa olayını sınıfa taşımak coğrafya dersinde sınıfta güncel olayların analiz edilmesini ve ders konusuyla ilişkilendirilmesini sağlayabilir. Bu yönüyle bakıldığında derslerin sınıf dışındaki hayattan kopuk olmadığı öğrencilere sezdirilmiş olunur. Bunun gerçekleşebilmesi için öğretmenlerin haberleri hem bir bilgi kaynağı hem de birer materyali olduğunu düşünmesi gerekir. Yapılan araştırmalar (Mishra & Koehler, 2006); haberler, belgeseller ve interaktif medya araçlarının eğitimi zenginleştiren önemli birer ders kaynağı olduğunu göstermiştir.

Güncel Verilere Dayalı Projeler ve Araştırmalar Geliştirme: Güncel veriler, eğitimde teoriyi pratiğe dönüştürmek için güçlü bir araçtır. Öğrencilere güncel verilere dayalı projeler ve araştırmalar yaptırmak, onların analitik düşünme, problem çözme, eleştirel değerlendirme ve iş birliği becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Bu tür projeler, öğrenme sürecini daha anlamlı ve gerçek dünya ile ilişkili hale getirir. Haberleri takip eden bir öğretmen, dersini güncel veriler sayesinde çok boyutlu hale getirerek öğrenme çeşitliliğini sağlayabilir. Örneğin bir doğal afet konusu coğrafya, fen bilgisi ve sosyal bilimler derslerinde ele alınarak disiplinler arası bir öğrenme deneyimi sağlanabilir. Ya da sınıfta güncel olaylar üzerine tartışmalar düzenlemek, öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri geliştirilebilir. Zira bütün bunlar, öğrenmenin anlamlı hale gelmesi için gerçek dünya bağlamlarının kullanılması gerektiğini belirten araştırmalarla da (Bransford, Brown, & Cocking, 1999) sabittir.

Gerçek Dünya Problemlerini Derslere Entegre Etmek: Öğrenciler, güncel problemleri çözmek için teori ile pratik arasında bağlantı kurabilir. Örneğin, iklim değişikliği, ekonomi, sosyal adalet, sağlık gibi güncel konuları derslerde tartışılabilir ve problem çözme aktiviteleri düzenlenebilir. Örneğin dünyadaki Covid-19 haberlerini izleyen bir meslek lisesi öğretmeni, öğrencilerinde bu salgına yönelik hem bilinçlendirme gerçekleştirebilir hem de onları önleyici unsurlar üretmeleri için teşvik edebilir. Yapılan araştırmalar (Özdağ & Ertem, 2022), okul yöneticilerinin kriz dönemi olan Covid-19 sürecinde üretime dâhil olma ve üretilen malzemeler aracılığıyla alınan önlemlere katkı sağlama adına özverili davrandıklarını göstermektedir. Kaynakları yeterli ve donanımlı meslek liseleri, Covid-19'la mücadelede ihtiyaç duyulan maske, tulum, siperlik, dezenfektan, temizlik malzemeleri, dezenfektan ayaklığı vb. gibi malzemeleri üretmişlerdir. Bu üretilen malzemeler hem kendi hem de diğer okul, kurum ve kuruluşlardaki kişilerin ihtiyaçları için kullanılmıştır. Söz konusu deneyim, eğitimin yaşamla bağlantılı olması ve öğretmenlerin öğrenciler için gerçek dünya bağlamları sağlaması gerektiğini örnekleyen somut bir durumdur.

Öğrencilerde Medya Okuryazarlığını Teşvik Etmek: Öğretmenler, haberleri takip ederek ve tartışarak öğrencilerin medya okuryazarlığını geliştirebilir. Medya okuryazarlığını teşvik etmek; öğrencilerin eleştirel düşünme, dijital araçları doğru kullanıma ve medya içeriklerinin üretime dikkat etme gibi becerilerle donanarak bilinçli birer medya kullanıcısı haline getirir. Bu da onların bilgiye ulaşma ve değerlendirme becerilerini geliştirirken yanıltıcı bilgilerden korunmalarına yardımcı olur. UNESCO gibi uluslararası kuruluşlar, medya okuryazarlığı üzerine tasarlanmış eğitim programlarının önemine sıklıkla değinmektedir. Bunun için de medya okuryazarlığı üzerine kapsamlı rehberler ve müfredatlar sunmaktadır (UNESCO, 2013). Zira günümüzde sahte videolar, uydurma haberler oluşturmak ve bunları hızlı bir şekilde yayarak bir manipülasyon oluşturmak mümkündür. Öğrencilerin, öğretmenlerin ve toplumun diğer üyelerinin bu manipülasyonu fark etmeleri için iyi bir medya okuryazarı olmaları gerekir.

Toplumsal ve Küresel Olaylara Karşı Duyarlılık Oluşturmak: Haberleri takip eden öğretmenler, öğrencilerinde toplumsal ve küresel olaylara karşı farkındalık oluşturabilir. Örneğin, çevre sorunları, insan hakları ihlalleri veya teknolojik gelişmeler hakkında bilgi sahibi olan öğretmenler, öğrencilerin bu konulara duyarlı bireyler olmalarını teşvik edebilir. Zira eğitim, bireylerin sadece akademik bilgi edinmesini değil, aynı zamanda toplumsal ve küresel olaylara karşı duyarlılık geliştirmesini sağlamayı da amaçlar. Toplumsal ve küresel olaylara duyarlılık, öğrencilerin çevresinde olup bitenlere karşı farkındalık geliştirmelerini, sorumluluk almalarını ve aktif birer dünya vatandaşı olmalarını destekler. Bu süreçte öğretmenlerin rehberliği önemlidir. Özellikle günümüzde sosyal medya kullanımının erken yaşlarda başladığı göz önünde bulundurulursa öğrencilerin, doğru bilgiye erişim ve yanıltıcı bilgilerden korunması için öğretmenlerin söz konusu platformları takip edip güncel paylaşımlara ve konulara hâkim olması ve bunlarla ilgili eğitim verilmesi beklenir. Zira o yaştaki çocuklarda bir toplumsal bilinç oluşturmak hem önemlidir hem de pek çok bilgi kaynağına sürekli maruz kaldıkları için güçtür (Livingstone, 2009).

Kriz ve Acil Durumlara Hazırlıklı Bireyler Yetiştirmek: Doğal afetler, salgınlar veya ekonomik krizler gibi olaylar sırasında öğretmenlerin haberleri takip etmesi hem öğrencilerini hem de kendilerini bu durumlara hazırlıklı hale getirmek açısından önemlidir. Ayrıca, kriz durumlarında öğrencilerin endişelerini gidermek ve doğru bilgi vermek için öğretmenlerin güncel bilgileri takip etmesi elzemdir. Kriz ve acil durumlara hazırlıklı bireyler yetiştirmek, bireysel güvenliği sağlamanın ötesinde, toplumun genel dayanıklılığını artırır. Eğitim kurumları, öğrencileri bu tür durumlara hazırlamak için bilgi, beceri ve farkındalık kazandırarak onların daha bilinçli ve proaktif bireyler olmalarını sağlayabilir. Örneğin 2023 yılında yaşanan iki büyük deprem felaketi ile ilgili haberler, öğrencilerin iş birliği yapma ve toplumsal dayanışma becerilerini geliştirme amacıyla kullanılabilir. Ayrıca onların yeni bir felakete karşı hazırlanmasını ve deprem okur-yazarı olmasını teşvik edebilir.

Toplumla Bağlantılı Eğitim Sağlamak: Öğretmenler, haberlerden elde ettikleri bilgilerle toplumda yaşanan sorunlara değinerek öğrencilerle empati kurabilir ve toplumla daha güçlü bir bağ oluşturulması için çaba gösterirler. Örneğin, yerel bir çevre sorunu veya toplumsal dayanışma kampanyası üzerine yapılan tartışmalar, öğrencilerde sosyal sorumluluk bilincini artırabilir. Yapılan bir araştırmada, öğretmenlerin küresel ısınmayı, su sorununu, ormansızlaşmayı, hava kirliliğini ve iklim değişikliğini en önemli küresel çevre sorunlar olarak kabul ettikleri ortaya çıkmıştır (Demir, & Ulukaya Öteleş, 2023). Bu sorunlara bakıldığında hepsinin insan kaynaklı olduğu görülür. O zaman insanı iyi eğitmek ve bu sorunlar hakkında bilinçlendirmek sorunun çözümü için başvurulabilecek en akılcı

çözümdür. İnsanı eğitmek söz konusu olduğunda öğretmenler ve okul süreci akla gelir. Bu yüzden öğretmenlerin, çevre sorunlarına yönelik farkındalık sahibi, çözüm üretebilen ve küresel iş birliğine inanan bireyler yetiştirmesi ancak onların bunlardan haberdar olması ile mümkündür denilebilir.

Eğitim Politikalarını Anlamak ve Katkı Sağlamak: Eğitimle ilgili yasal düzenlemeler, politika değişiklikleri veya eğitim bütçesiyle ilgili haberleri takip eden öğretmenler, meslekleriyle ilgili gelişmelerden haberdar olur ve bu süreçlere katkı sunabilirler. Özellikle Türkiye gibi sık sık müfredat güncellemeleri ve eğitim süreçleriyle ilgili alınan kararlarda öğretmenlere rol verilmeli ki sahadan doğrudan veri toplanabilsin ve bu veriler işlenerek değişikliklerin doğru hamlelerle yapılabilmesinin yolu açılabilsin. Bu yüzden öğretmenler hem gündemi iyi takip etmeli hem de kendi işlerini iyi yaparak değişime ve gelişime açık olmalıdır.

Öğrencilere İlham Kaynağı Olmak: Öğretmenler, yalnızca bilgi aktaran bireyler değil, aynı zamanda öğrencilerin hayallerini şekillendiren ve onları gelecekteki hedeflerine yönlendiren önemli rol modellerdir. İlham veren bir öğretmen, öğrencilerin potansiyellerini keşfetmelerine, özgüven geliştirmelerine ve başarıya ulaşmalarına katkı sağlar. Bu noktada haberleri takip etmek öğretmenler için oldukça önemlidir. Haberleri takip eden bir öğretmenden öğrencileri, yeni gelişmeleri öğrenerek dünyaya açık, bilgili ve eleştirel düşünebilen bireyler haline gelirler. Bu, özellikle kariyer planlama ve sosyal sorumluluk gibi konularda öğretmenler önemli birer motivasyon kaynağı olabilirler. Zira öğrenciler iyi bir bağ kurdukları öğretmenlerinin davranışlarını model alır ve bu davranışlar onların kişisel ve akademik hayatlarını etkiler.

Görüldüğü üzere öğretmenlerin haberleri takip etmesi için pek çok neden vardır. Bu nedenler, hem öğrencilerine daha etkili bir eğitim sunmaları hem de toplumsal olaylara duyarlı bireyler yetiştirmeleri için öğretmenin elini güçlendirirler. Bu yüzden öğretmenlerin haber takip etme süreçleri incelenmeli, onların iyi bir medya okuryazarı olması için çaba gösterilmelidir. Bu çalışmada öğretmenlik mesleğine adım atmak için son merhalede bulunan lisans öğrencileri konu edinilmiştir. Amaç onların bir öğretmenin haber takip etme durumuna ne kadar vakıf olduklarının tespit edilmesidir. Bu yüzden araştırma "Üniversite Öğrencileri Hangi Uluslararası Konuları Neden Takip Ediyorlar?" ediyorlar problem sorusu üzerine inşa edilmiştir. Araştırmanın alt problemleri ise şunlardır:

- Hangi uluslararası konuları takip ediyorsunuz?
- Hangi uluslararası konuları neden takip ediyorsunuz?
- Uluslararası konuları hangi araçlar vasıtasıyla (hangi kanallardan) takip ediyorsunuz?

Yöntem

Bu çalışmada veriler birebir görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Görüşme, veri toplama aracı olarak sosyal bilimler, işletme, sağlık ve eğitim gibi çeşitli disiplinlerde yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntem, bir araştırmacının bireylerle veya gruplarla doğrudan iletişim kurarak bilgi topladığı bir süreçtir. Görüşme, genellikle belirli bir konuda bilgi edinmek, bireylerin görüşlerini anlamak veya bir durumu daha ayrıntılı incelemek amacıyla yapılan yüz yüze veya uzaktan iletişim etkinliğidir. Araştırmacı, katılımcılara önceden hazırlanmış sorular yöneltebilir ya da daha esnek bir yöntemle katılımcının doğal ifadelerini kaydedebilir (Creswell, 2014). Bu çalışmada veriler yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Çalışmanın alt problemleri görüşmeye katılanlara soru olarak yöneltilmiş, görüşmenin ses kayıtları alınmış, sonra bunlar yazılı metinlere dönüştürülmüş ve tema, kategori, kod biçiminde sınıflandırılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada kolayda (convenience) örnekleme yoluyla belirlenen katılımcılardan veri toplanmıştır. Bu örnekleme türü; ekonomik, kolay ve katılımcıların kolayca bulunabilir olduğu bir yöntemdir. Bu yöntemin en önemli avantajı, hedef popülasyondaki üyelerin homojen olduğunun varsayılmasıdır. Yani, rastgele bir örneklemden, yakın çevreden, işbirlikçi bir örneklemden veya popülasyonun erişilemeyen bir kısmından toplanan verilerle elde edilen araştırma sonuçları arasında bir fark olmayacağı düşünülür (Etikan, Musa & Alkassim, 2016). Bu çalışmada, bir devlet üniversitesinde Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalında eğitim gören ve görüşmeye gönüllü olarak katılmayı kabul eden 36 kız öğrenciyle görüşmeler yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Görüşme metinlerinin sistematik bir şekilde incelenmesi için önce ses kayıtları yazıya geçirildi. Sonra her alt problem bir tema olarak düşünüldü ve kategoriler oluşturulup kodlar çıkarıldı. Ortaya çıkan tema ve kodlar, sonuç öneriler kısmında diğer araştırmaların verileriyle karşılaştırılarak yorumlandı.

Bulgular

1- “Hangi uluslararası konuları takip ediyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar tablo 1’de gösterilmiştir.

TEMA	KATEGORİ	KOD
Takip Edilen Uluslararası Haberler	Savaş Haberleri (N23, %30,66)	İsrail-Filistin Savaşı (N10)
		İsrail-Lübnan Savaşı (N1)
		Ukrayna-Rusya Savaşı (N11)
		Çin- Doğu Türkistan Savaşı (N1)
	Dünya Ekonomisi (N10, %13,33)	Ekonomi (N10)
	Spor (N5, %6,66)	Olimpiyatlar (N2)
		Milli Maçlar (N2)
		Avrupa Futbolu (N1)
	Magazin Haberleri (N11, %14,66)	Yabancı Ünlüler (N1)
		Yabancı Magazin (N4)
		Puffy Didy Olayı (N1)
		Yerli Magazin (N5)
	Sosyoloji (N5, %6,66)	Kadın Cinayetleri (N2)
		Çocuk İstismarları (N1)
		Mülteci Problemleri (N2)
	Sağlık (N5, %6,66)	Salgın Virüsler (N2)
		Hastalıklar (N2)
	Sinema- TV (N4, %5,33)	Diziler (N1)
		Yabancı Filmler (N1)
		Haber Kanalları (N1)
		Anime ve Mangallar (N1)
	Siyaset (N6, %7,99)	ABD Cumhurbaşkanlığı Seçimi (N1)
		Kürtlerle ilgili haberler (N1)
		Siyaset (N4)
	Ülke haberleri (N1, %1,33)	Türkiye ile ilgili konular (N1)
	Tarih (N1, %1,33)	Dünya Tarihi (N1)
	Psikoloji (N1, %1,33)	Psikoloji (N1)
	Evren (N1, %1,33)	Çevre Sorunları (N1)
	Turizm (N1, %1,33)	Turizm (N1)
	Müzik (N1, %1,33)	K-POP (N1)

35 öğrencinin cevapları incelendiğinde ortaya 75 kod çıkmıştır. Bu kodlardan öne çıkanlar savaş, magazin ve savaş haberleri olmuştur. Tüm haber konuları içinde ise Ukrayna-Rusya Savaşı (N11), İsrail-Filistin Savaşı (N10), Ekonomi (N10), Yerli Magazin (N5) ve Yabancı Magazin (N4) haberleri en çok takip edilen beş unsurdur.

2- “Hangi uluslararası konuları neden takip ediyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar tablo 2’de gösterilmiştir.

TEMA	KATEGORİ	KOD
Uluslararası Konuları Takip Etme Nedenleri	Siyasi ve İnsan Hakları (N4, %8,88)	Savaş, işgal, insan hakları ihlalleri ve özgürlüklerin kısıtlanması nedeniyle uluslararası gündemi takip ediyorum (N4)
	Spor ve Ulusal Başarı (N1, %2,22)	Olimpiyatlar ve milli maçlar gibi uluslararası spor etkinliklerini ülke başarıları ve kişisel olarak spora ilgimden dolayı takip ediyorum (N1)
	Göç ve Mülteci Sorunları (N2, %4,44)	Mülteci probleminin çözümüne yönelik haberleri ulusal ve uluslararası çıkarlarımız için takip ediyorum (N1)
	İlginç ve Sık Karşılaşılan Konular (N5, %11,11)	Mülteci problemi çözülmedi, ben de kalıcı etkilerinden kaçınmak için takip ediyorum (N1)
	Güvenlik ve Savaş Tehdidi (N1, %2,22)	Dünya gündemindeki sık karşılaşılan gelişmeleri öğrenme isteğimden dolayı takip ediyorum (N5)
	Kişisel Bakım ve Moda (N10, %22,22)	Savaşın yaklaşması nedeniyle korku ve endişeyle ilgili uluslararası gelişmeleri takip ediyorum (N1)
	Ekonomi ve Küresel Etkiler (N2, %2,22)	Hem merak ediyorum hem de hoşuma gittiği için uluslararası konuları takip ediyorum (N10)
	Popüler Kültür ve Magazin (N3, %6,66)	Küresel ekonomik gelişmelerin yerel ekonomi üzerindeki yansımalarını incelemek için takip ediyorum (N1)
	İnsan Hakları ve Savaş Mağdurları (N3, %6,66)	Ekonomik krizin dünya üzerindeki etkilerini izlemek için takip ediyorum (N1)
	Toplumsal Sorunlar ve Suç (N2, %2,22)	Magazin dünyası dikkat çekici ve popüler olduğu için takip ediyorum (N2)
	Toplumsal Bilinç ve Aktivizm (N7, %15,55)	Eğlenmek için takip ediyorum (N1)
	Spor ve Eğlence (N1, %2,22)	Savaş nedeniyle suçsuz insanların ölümüne üzüldüğüm için takip ediyorum (N3)
	Çevre ve Sürdürülebilirlik (N1, %2,22)	Çocuk ve kadın cinayetlerinin yaygınlığı nedeniyle bu tür haberlerin takip ediyorum (N2)
	Eğlence ve Medya (N1, %2,22)	Yanlışlara karşı çıkabilmek için yeterli bilgi edinmek amacıyla uluslararası ve yerel gelişmeleri takip ediyorum (N7)
	Kişisel Tercihler ve Sosyal İlişkiler (N1, %2,22)	Sporcuların fiziksel çekiciliğinden dolayı olimpiyatları ve futbol maçlarını takip ediyorum (N1)
	Dil Gelişimi ve Eğitim (N1, %2,22)	Çevre sorunları hakkında bilgi edinmek amacıyla gelişmeleri takip ediyorum (N1)
		Yabancı dizi, film ve müziklere ilgimden dolayı takip ediyorum (N1)
		Kötü durumlara maruz kalmamak için takip ediyorum (N1)
		Yabancı dil öğrenimine katkı sağlamak amacıyla İngilizce kitap okuma ve dizi/film izleme ortamlarını takip ediyorum (N1)

35 öğrencinin cevapları incelendiğinde 45 kod ortaya çıkmıştır. Bu kodlardan öne çıkanlar öğrencilerin kişisel ilgi ve meraktan dolayı uluslararası konuları takip etmesi (N10), yanlışlara

karşı çıkabilmek için yeterli bilgi edinmek ihtiyacı hissetmesi (N7) ve dünya gündeminde öne çıkan gelişmeleri öğrenme isteğidir (N5). Öğrencilerin bu istek ve beklentileri genellikle Toplumsal Bilinç ve Aktivizm (N7), Kişisel Bakım ve Moda (N10) ile İlginç ve Sık Karşılaşılan Konularda (N5) belirgin biçimde ortaya çıkmıştır.

3- “Uluslararası konuları hangi araçlar vasıtasıyla (hangi kanallardan) takip ediyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar tablo 3’te gösterilmiştir.

TEMA	KATEGORİ	KOD
Uluslararası Konuları Takip Etme Araçları	Sosyal Medya (N31, %46,96)	Instagram (N8)
		X (N7)
		YouTube (N4)
		Tik Tok (N1)
		Sosyal Medyanın Her Türü (N11)
	TV ve Radyo (N19, %28,78)	Televizyon (N13)
		Haberler (N6)
	Telefon Uygulamaları (N8, %12,12)	Telefona Kurulan Haber Uygulamaları (N8)
	Dijital Medya (N4, %6,06)	Her Türlü İnternet Siteleri (N3)
		Haber Siteleri (N1)
	Basılı Yayınlar (N2, %3,03)	Dergiler (N1)
		Gazete (N1)
	Mobil Uygulamalar (N1, %1,51)	WhatsApp (N1)
	Sosyal Çevre (N1, %1,51)	Arkadaşlar (N1)

35 öğrencinin cevapları incelendiğinde 66 kod ortaya çıkmıştır. Öğrenciler, bu kodlara göre her türlü sosyal medya platformunu (N11), televizyonu (N13), Instagram’ı (N8) ve telefonlara kurulan haber içerikli uygulamaları (N8) birer haber kaynağı olarak kullanmaktadır. Bu yüzden kategoriler göz önünde bulundurulduğunda üniversitedeki kız öğrencilerin takip ettiği haberlerin üçte ikisini sahip oldukları telefonlar aracılığıyla diğer üçte birini de geleneksel haberleşme (televizyon, gazete vb.) araçları ile elde ettikleri söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

İnsanların takip ettiği haber konuları gelişmelere ve bireysel ilgilere göre değişiklik göstermektedir. Genel olarak siyaset, ekonomi, sağlık, teknoloji ve spor gibi konular yoğun ilgi görmektedir. Krizler, uluslararası müsabakalar, savaşlar, seçimler veya deprem, sel gibi beklenemeyen bir durumlar kişilerin dikkatini çekmektedir. 2024 yılında Türkiye’de öne çıkan uluslararası haber konuları şunlardır:

Ocak ayında pilot Alper Gezeravcı, Türkiye'nin ilk astronotu oldu.

6 Şubat, Kahramanmaraş merkezli 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde depremlerin birinci yılıydı.

24 Şubat itibarıyla, Rusya'nın 2022'deki işgal girişimiyle başlayan Ukrayna savaşı da üçüncü yılına girdi.

22 Mart'ta Rusya'da başkent Moskova'da Crocus City Hall adlı konser salonunda düzenlenen saldırıda 145 kişi hayatını kaybetti. Saldırıyı Irak Şam İslam Devleti (İŞİD) örgütü üstlendi.

CHP, Mart ayındaki yerel seçimlerde yaklaşık yüzde 38 oyla 1977'den sonra ilk kez Türkiye'de birinci parti oldu.

Dünya gündemine Nisan ayında İsrail ve İran arasındaki gerginliğin artması damga vurdu.

Basketbolda Fenerbahçe Alagöz, Kadınlar EuroLeague finalinde Fransız temsilcisi Villeneuve d'Ascq LM'yi 106-73 yendi ve üst üste ikinci kez Avrupa Şampiyonu oldu. 19 Mayıs'ta İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'yi taşıyan askeri helikopter, Azerbaycan sınırındaki Culfa kasabası yakınlarında düştü.

Haziran ayında Avrupa Futbol Şampiyonası (EURO 2024) Almanya'da başladı. Türkiye, bu şampiyonada çeyrek final oynadı.

14 Temmuz 2024'te Avrupa Futbol Şampiyonası'nın (EURO 2024) final maçı oynandı. İngiltere'yi 2-1 yenen İspanya, 2008 ve 2012'den sonra tarihinde üçüncü kez Avrupa şampiyonu oldu.

Temmuz ayında dünya gündemine damga vuran olay, Hamas'ın siyasi lideri İsmail Haniye'nin İran'ın başkenti Tahran'da öldürülmesiydi. Bu, İsrail'in uluslararası kuralları tanımama ve sınırları dışında devlet liderlerine suikast düzenleme girişimiydi. Kayseri'nin Melikgazi ilçesinde Suriye uyruklu olduğu açıklanan bir kişinin, küçük yaşta bir kız çocuğunu taciz ettiği iddiasıyla tutuklanması sonrası başlayan şiddet olayları Türkiye'de mülteci meselesini doruk noktasına ulaştırdı.

Türkiye'de Ağustos ayında en çok konuşulan olay, sekiz yaşındaki Narin Güran'ın 21 Ağustos'ta Diyarbakır'da kaybolmasıydı. Narin'le ilgili yaşananlar ülke sınırlarını aştı. Bu ayda düzenlenen 2024 Paris Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye, 40 yıl sonra olimpiyat oyunlarında altın madalya kazanamadı.

Eylül ayında dünya gündemine İsrail'in Lübnan'daki saldırıları damga vurdu. Gazze'de hiçbir uluslararası dirençle karşılaşmayan İsrail, her yeri yıktıktan sonra yönünü kuzeye çevirerek Lübnan'ı işgal etmeye başladı. Özellikle 17 ve 18 Eylül'de, Hizbullah'a ait binlerce çağrı cihazı ve yüzlerce telsiz eş zamanlı olarak patlatılması mobil cihazların güvenilirliğini sorgulattı. İsrail, 27 Eylül'de ise bu kez Hizbullah lideri Hasan Nasrallah'ı başkent Beyrut'un güneyindeki Dahiye mahallesinde düzenlediği hava saldırılarında öldürdü.

Eylül ayında Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, Türkiye'nin BRICS üyeliğine ilgisini ifade etti. Galatasaray, Napoli'nin Nijeryalı golcüsü Viktor Osimhen'i bir sezonluğuna kiralarak sansasyonel bir transfere imza attı. Osimhen, Google'ın verilerine göre EURO 2024, Narin, Türkiye maçı ve Olimpiyatlar ile birlikte Türkiye'de 2024'te en çok aranan beş kelime/ifadeden biri olmuştur.

22 Ekim'deki konuşmasında MHP lideri Devlet Bahçeli, Abdullah Öcalan'a örgütü lağvetmesi ve "Umut Hakkı"ndan yararlanarak TBMM'de DEM Parti Meclis Grubu'nda konuşma çağrısı yaptı. Böylece PKK için tasfiye umudu doğdu.

23 Ekim'de Ankara'da bulunan Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ (TUSAŞ) tesislerine PKK'nın üstlendiği bir saldırı gerçekleşti. Dünya'da Ekim ayına damga vuran gelişme ise Gazze'de, Hamas lideri Yahya Sinvar'ı öldürmeleri oldu. Bu, ikinci kez İsrail'in Hamas'ın liderlerini öldürmesi vakasıdır.

ABD'de 5 Kasım'da yapılan seçimlerde, Cumhuriyetçi Parti'nin adayı Donald Trump, Demokrat rakibi Başkan Yardımcısı Kamala Harris'i yenerek yeniden başkan seçildi.

Yılın son ayında ise gündemi Suriye'deki gelişmeler belirledi. Ülkede 13 yıldan uzun süren iç savaşın ardından Heyet Tahrir eş-Şam (HTŞ) öncülüğündeki muhalif gruplar Şam'a ulaşarak Esad yönetimine son verdi. Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad, ülkesinden ayrılarak Rusya'ya kaçtı. Kremlin, Esad'ın sığınma başvurusunu kabul etti.

(BBC Türkçe, 28 Aralık 2024)

Türkiye’de 2024’te en çok okunan haberlere bakıldığında şöyle bir tablo ortaya çıkmıştır: 6 Şubat depremleri, 2.207.650 haberle dijital basında en çok konuşulan konu olmuştur. Türkiye genel seçimleri ise 1.085.992 haberle en çok takip edilen ikinci konu olmuştur. İsrail-Filistin savaşı 1.804.798 haberle medyada üçüncü en çok işlenen haberdır. Ayrıca, ekonomi ve finans konuları (örneğin, faiz, enflasyon) yıl boyunca sırasıyla 1.244.098 ve 849.492 haberle sıkça işlenmiştir. Yapay zeka alanındaki gelişmeler ise 1.207.650 haberle dikkat çekmiştir (Haber Global, 2024).

35 öğrencinin cevapları incelendiğinde, dünyada öne çıkan haberleri genellikle takip ettikleri görülmüştür. Özellikle Ukrayna-Rusya Savaşı (N11), İsrail-Filistin Savaşı (N10), Ekonomi (N10) gibi konular Türkiye’deki genel eğilimle paralellik arz ettiği söylenebilir. Ancak genel bir değerlendirme yapıldığında kız öğrencilerinin haberlerin çok sık bir biçimde takip etmediği söylenebilir.

“Hangi uluslararası konuları neden takip ediyorsunuz?” alt problemine dair bulgulara bakıldığında öğrencilerin çeşitli nedenlerle uluslararası konulara ilgi gösterdiği görülmüştür. Bunların en başında kişisel ilgi ve merak gelmektedir. Bunun yanında duyarlı bir birey olabilmek ve yanlışlara karşı çıkabilmek için yeterli bilgi edinmek de öğretmen olacak kişilerde istenen bir davranış olarak öne çıkmıştır. Çalışma grubunun kız öğrenciler olmasından dolayı kişisel bakım ve moda haberlerinin de ilgiyle takip edilmesi anlaşılabilir bir durumdur. Ortaya çıkan bu sonuçlar diğer araştırma verileri ile örtüşmektedir. Başka araştırmalarda insanların haberleri takip etmesinin temel nedenleri, dünyada olup bitenlerden haberdar olmak, toplumsal olayları anlamak ve bilinçli kararlar alabilmek (Evvelcevap, 2024) olarak gösterilmiştir.

“Uluslararası konuları hangi araçlar vasıtasıyla (hangi kanallardan) takip ediyorsunuz?” alt problemine dair bulgular öğrencilerin haber takip etme alışkanlıklarının, teknolojinin gelişmesi ve dijital platformların yaygınlaşmasıyla birlikte çeşitlendiğini göstermektedir. 35 öğrencinin cevaplarına bakıldığında her türlü sosyal medya platformunu kullandığı ve haberlerin üçte ikisinin telefon aracılığıyla takip edildiği görülmüştür. Bunun yanında haberlerin üçte birinin geleneksel haberleşme (televizyon, gazete vb.) araçları ile vasıtasıyla elde edildiği görülmüştür. Başka araştırmalarda da özellikle sosyal medya platformlarının, gençler arasında haber kaynağı olarak yaygın biçimde kullanıldığı tespit edilmiştir. Örneğin Türkiye’de 18-29 yaş aralığındaki gençler üzerinde yapılan bir araştırma, en çok kullanılan sosyal medya platformlarının sırasıyla Instagram, YouTube ve Twitter olduğunu ortaya koymuştur (Özen Baş et al., 2023). Bu platformlar, gençlerin haber ve bilgiye erişiminde kritik bir rol oynamaktadır. Bu araştırmada da en üniversite öğrencilerinin sırasıyla Instagram, x ve YouTube takip ettiği görülmüştür.

Haberlerin üçte ikisinin dijital araçlardan elde edilmesi kız öğrencilerin hızlı bilgi edinme ve tüketme alışkanlıkları ile açıklanabilir. Sosyal medya, haberlerin hızlı bir şekilde yayılmasını ve elden ele dolaraşak bir kamuoyu oluşturmasını sağlamaktadır. İnsanlar, arkadaşlarının veya takip ettikleri sosyal medya hesaplarının paylaşımlarıyla bir durumu öğreniyorlar ve onu paylaşarak hızlı bir şekilde yayılmasını sağlıyorlar. Bu aynı zamanda onların bu habere ortak olması ve bir nevi haber zincirinin bir parçası olarak kendilerini hissetmelerini sağlamaktadır. Aynı zamanda bazı konularda kamuoyunun oluşmasını ve haberin yetkili merciler tarafından fark edilmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla görülen haberi paylaşmak; kişilerin bir nevi kendilerini bir zümreye hissetme, duyarlılığını gösterme ve kendini rahatlatma aracıdır. Belki de sosyal medyayı haber edinme konusunda yaygın kullanılan bir

araç haline getiren neden de bunda gizlidir. Sosyal medya, kişilere aktif olma imkânı vermektedir. Oysa geleneksel haber edinme kaynakları olan televizyon, radyo veya gazeteler karşısında okuyucu veya dinleyiciler pasiftir.

Sonuç olarak denilebilir ki üniversite okuyan kız öğrencileri, genellikle uluslararası haberleri sosyal medya platformları, çeşitli haber uygulamaları veya web siteleri gibi internet tabanlı araçlarla takip etmektedir. Ancak televizyon ve radyo gibi geleneksel medya araçları da henüz tamamıyla yok olmamıştır. Dönem dönem onlara da başvurulmaktadır.

Kaynakça

- Baş, Ö., Sunam Audry, A., Inceoglu, İ., Kaya, Y. B., vd. (2023). Türkiye’de Genç Yetişkinlerin Sosyal Medya Kullanımları ve Paylaşım Türlerinin İncelenmesi. *Intermedia International E-Journal*, 10(18), 136-159. <https://doi.org/10.56133/intermedia.1259262>
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017–1054. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x>
- Özdağ, M., & Ertem, H. Y. (2022). Meslek Liselerinin Covid-19 Sürecindeki Rolünün Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Eğitim Yansımaları*, 6(2), 85-106.
- Bransford, J. D., Brown, A. L., & Cocking, R. R. (Eds.). (1999). *How people learn: Brain, mind, experience, and school*. National Academy Press, Washington, D.C., USA.
- UNESCO (2013). *Media and Information Literacy: Policy and Strategy Guidelines*. United Nations Educational, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000225606>)
- Livingstone, S. (2009) *Children and the internet: great expectations, challenging realities*. Polity Press, Oxford, UK.
- Demir, F. B., & Ulukaya Öteleş, Ü. (2023). Öğretmenlerin Gözüyle Çevre Sorunları ve Çevre Sorunlarına İlişkin Çözüm Önerileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 379-396. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2023..-1224985>
- Creswell, Oleh John W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage Publications Ink, California, USA.
- Etikan, I., Musa, S. A., & Alkassim, R. S. (2016). Comparison of Convenience Sampling and Purposive Sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 5, 1-4. <https://doi.org/10.11648/j.ajtas.20160501.11>
- BBC Türkçe, (2024). 2024'te neler oldu, BBC Türkçe'de en çok hangi haberler okundu?. <https://www.bbc.com/turkce/articles/c878py37xd3o> (erişim tarihi: 28 Aralık 2024)
- Haber Global. (2024, Aralık 26). 75 milyon haber analiz edildi: 2024'te 'en çok konuşulanlar' açıklandı. <https://haberglobal.com.tr/gundem/75-milyon-haber-analiz-edildi-2024te-en-cok-konusulanlar-aciklandi-iste-en-hizli-unutulan-siyasi-407390> (erişim tarihi: 26 Aralık 2024)
- Evvelcevap. (2024). *Haberleri takip etmeye neden ihtiyaç duyarsınız?*. <https://www.evvelcevap.com/haberleri-takip-etmeye-neden-ihtiyac-duyarsiniz-aciklayiniz/> (erişim tarihi: 26 Aralık 2024)